

OBSAH

ÚVOD (J. Suchý)	5
Základní pojmy	5
Vývoj v čase	6
FYLOGENETICKÝ VÝVOJ (J. Suchý)	8
Činitelé vývoje	11
ONTOGENETICKÝ VÝVOJ (J. Suchý)	12
Buněčná podstata organismu	12
Dědičnost	13
Vývoj před narozením	14
Porod	17
Vrozené vývojové vady (V. Dohnal)	18
Novorozenec (J. Suchý)	19
Kojenec	21
Batole	21
Předškolní věk	21
Mladší školní věk	22
Dospívání — puberta	23
Dorostenec — adolescent	24
Další období vývoje	24
BIOLOGICKÉ ZÁKONITOSTI (J. Suchý)	25
Vývoj orgánů	26
Posouzení tělesného vývoje dítěte	29
Typy tělesné stavby	31
Současné vývojové změny	32
POHYBOVÉ ÚSTROJÍ (J. Šmirák)	34
Kostra	34
Svalstvo	40
Základní polohy těla a pohyb (V. Dohnal)	46
Nejčastější odchylky ve tvaru a funkci pohybového ústrojí	47
KREV A KREVNÍ OBĚH (J. Kotulán)	50
Složení a vlastnosti krve	50
Srážení krve	52
Krevní sedimentace	53
Krevní skupiny a transfúze krve	53
Význam krve při obraně organismu proti nákazám	54
Imunita, očkování	54
Anafylaktická reakce, alergie	55
Krevní oběh	55
Srdece	56

Cévy	58
Fyziologie krevního oběhu	60
Tkáňový mok a míza, mízní systém	62
Slezina	63
Nejčastější choroby krve a krevního oběhu	63
DÝCHACÍ ÚSTROJÍ (J. Šmiřák)	67
Složení dýchacího ústrojí	67
Činnost dýchacích orgánů, dýchání	70
Vývojové zvláštnosti dýchacího ústrojí	71
Nejčastější poruchy dýchacího ústrojí ve školním věku (V. Dohmal)	73
Hlavní příznaky porušené dýchací činnosti	73
Nejčastější nemoci dýchacího ústrojí	73
TRÁVICÍ SOUSTAVA (J. Šmiřák)	76
Anatomie a fyziologie trávicí soustavy	76
Stěna trávicí trubice	76
Dutina ústní	76
Hltan	79
Jícen	80
Žaludek	80
Tenké střevo	82
Tlusté střevo	85
Slinivka břišní	86
Játra	87
Pobříšnice	88
Trávení	89
Metabolismus	90
Výživa	91
Poruchy výživy a trávicí soustavy ve školním věku (V. Dohmal)	93
Přehled nejčastějších příznaků	93
Přehled nejčastějších onemocnění trávicího ústrojí	94
Nemoci z nedostatku vitamínů	96
MOČOVÉ ÚSTROJÍ (J. Šmiřák)	99
Anatomie a fyziologie močového ústrojí	99
Poruchy funkce močového ústrojí (V. Dohmal)	101
Nejčastější příznaky	101
Nejčastější onemocnění	101
ŽLÁZY S VNITŘNÍ SEKRECIÍ (J. Šmiřák)	102
Přehled hormonů	102
Hormonální regulace v pubertě	104
Některé častější poruchy činnosti žláz s vnitřní sekrecí (V. Dohmal)	106
POHLAVNÍ ÚSTROJÍ (J. Šmiřák)	108
Anatomie a fyziologie pohlavního ústrojí	108
Odchytky v činnosti a vývoji pohlavního ústrojí ve školním věku (V. Dohmal)	112
Pohlavní nemoci	113
KOŽNÍ ÚSTROJÍ (J. Šmiřák)	114
Anatomie a fyziologie kožního ústrojí	115
Poruchy kožního ústrojí ve školním věku (V. Dohmal)	115

Příznaky kožních nemocí	115
Některé časté choroby kůže	115
Bakteriální nemoci kůže	115
Parazitární onemocnění kůže	115
Plísňová onemocnění kůže ve školním věku	116
SMYSLOVÁ ÚSTROJÍ (J. Šmirák)	117
Zrakové ústrojí	117
Anatomie a fyziologie zrakového ústrojí	117
Sluchové ústrojí	120
Anatomie a fyziologie sluchového ústrojí	120
Čidlo polohové a pohybové	122
Čidlo tlakové, tepelné a bolestivé	122
Ústrojí chutové a čichové	122
Poruchy smyslových funkcí ve školním věku (<i>V. Dohmal</i>)	123
Poruchy zraku	123
Poruchy sluchu	123
Poruchy polohového ústrojí	124
Nejčastější poruchy hlasu a řeči ve školním věku	124
Poruchy hlasu	124
Poruchy řeči	125
NERVOVÁ SOUSTAVA (J. Kotulán)	126
Nervová tkáň	126
Stavba a činnost jednotlivých částí nervového systému	129
Ústřední nervstvo	129
Mícha	129
Mozek	130
Mozkový kmen	131
Mozeček	132
Mezimozek	132
Velký mozek	133
Hlavní mozková centra	134
Mozkové pleny	135
Obvodové nervstvo	136
Hlavové nervy	136
Míšní nervy	137
Nervstvo vegetativní	137
Fyziologie nervového systému	138
Spánek	141
Životní rytmy	142
Únava	143
Nejčastější choroby a poruchy nervového systému	144
Lateralita	147
INFEKČNÍ CHOROBY (J. Kotulán)	149
Základní pojmy	149
Přehled nejčastějších nakažlivých nemocí	151
Nákazy přenášené vzduchem	151
Nákazy alimentární	155
Střevní paraziti	157
Nemoci s jinými způsoby přenosu	158

OSOBNÍ HYGIENA DÍTĚTE (<i>Ě. Kotulán</i>)	160
Péče o čistotu těla	160
Péče o chrup	161
Oděv a obuv dětí	162
Otužování	164
Výchova hygienických návyků	166
PRVNÍ POMOC PŘI ÚRAZECH (<i>V. Dohnal</i>)	168
První pomoc při ohrožení života	168
Umělé dýchání	168
Zástava srdeční činnosti	169
Krvácení	169
Úrazový šok	171
Poranění	171
Mechanická poranění	171
Rány	172
Pohmožděniny měkkých tkání, podvrtnutí a vymknutí kloubů	172
Zlomeniny kostí	173
Termická poranění	174
Popálenina	174
Sluneční a tepelný úpal	175
Vychladnutí a omrznutí	175
Poranění elektrickým proudem	175
Chemická poranění (poleptání)	175
Zvláštní případy	176
Poranění oka	176
Utonutí	176
Hadí uštknutí	176
Převoz raněných	176
Prevence úrazů	177
Rejstřík (<i>V. Šafaříková</i>)	178